

PŮL METRU? Norma! Nad sjízdností silnice v Plavech a okolí bídí Lukáš Drška už deset let. Z míry ho nevyvede nic kromě sobeckých řidičů.

ČTYŘI HODINY DENNĚ TŘI TÝDNY. Bez frézy si Alena Kačánová úklid kolem domu představit nedokáže; i s její pomocí venku strávila vždy téměř celé dopoledne.

LOPATY LIDEM NEVONI. Jaroslav Zeman, starosta Albrechtic v Jizerských horách, je se zimou spokojen, stěžoval si pouze na pohodlnost „nehoralů“, kteří odmítají přiložit ruku k dílu.

palandy, by finanční vzpruhu zasloužila. Už jen pro pohádkové exteriéry.

Na vydatné sněhové podmínky jsou přijíždějící turisté z nížin připraveni, doporučení horské služby dosud nikdo nepodcenil. Letos! Rezervy jsou však v návštěvnickém parkování. Přijíždějící lyžaři zhusta nedbají cedulek s označením privátní pozemek či soukromé parkoviště. Zastavují tam. Neradi se chápou lopat, aby pro svůj vůz odklidili místo sami.

„Jsou drži! Nechce se jim zaplatit pár drobných na vyhrazeném parkovišti a diví se, že jim městská policie dává pokuty. Ty ale mají spíš výchovný charakter. Jde nám o to, aby řidiči byli ohleduplnější a mysleli na průjezd ostatních,“ říká Jaroslav Zeman; ve skrytu duše si přeje, aby města ležící pět set metrů nad mořem a výše měla nižší daně než ta ve zbytku republiky. Důvod? Ač „jeho“ obec vyžaduje protažení jen několika kilometrů silnic, v silných zimách musela za tuto službu platit astronomickou částku 650 tisíc korun za sezonu, což byla celá desetina obecního rozpočtu.

První muž Albrechtic si ale uvědomuje, že obec přesto patří k těm relativně bohatším a umí těžit z cestovního ruchu. To

i v letním období. V posledních tropických létech sem míří stále větší počet těch, kdo nechtejí dýchat stojatý, dusný městský vzduch. „Prchají sem. Vzduch horkům tu třeba v noci máme stále úžasných patnáct stupňů a i za dne panuje příjemný chládek,“ tvrdí starosta Albrechtic v Jizerských horách.

Černý asfalt ideálně celoročně

Lehce zasněžená hlavní cesta vede z Albrechtic do deset kilometrů vzdálené obce Plavy. Téměř na samotě u lesa má Lukáš Drška vlastnoručně postavený dům; je na něm cedule Gulášovka. Tento horal se už deset let s těžkou technikou stará o sjízdnost silnic v okolním členitém terénu. Přijíždí zrovna traktorem opatřeným bytelnými sněhovými řetězy a s radlicí vpředu i vzadu. Je poledne a on už má za sebou devět hodin služby... „Budík mívám na třetí ráno, mrknou z okna, kolik nového sněhu za noc napadlo, a podle toho se zařídím,“ halasí ještě z traktoru a dodává: „Buď rovnou vyjedu, nebo zvonění posunu a stav zkонтroluju znova v pět ráno. Lidi by chtěli mít už na šestou kompletně odklizené silnice, ale ne vždycky je to možné. Zvlášť když vánice vypukne po páte ranní,“

popisuje svůj zimní rituál energický, větrem ošlehaný horal, pro něhož je půl metru sněhu běžný zdejší standard. Z míry ho vydávají jiné věci než zima v zimě; třeba lyžaři v autech mířící ke sjezdovkám, kteří se doslova nalepí za jeho traktor či rozčileně poukazují na hromady u silnic, do nichž najeli a nedáří se jim dostat zpátky na silnici...

Sněhem zavátým cestám lidé díky mírným zimám odvlekli, zpohodlněli a vyžadují celoročně čistý černý asfalt. „V posledních letech je na silnicích až moc aut a ne mnoho zdatných řidičů. Z toho plynou problémy hlavně při vzájemném vyhýbání,“ hodnotí silničář z Plavů. Když se sám náhodou nemůže prodrat sněhem domů vlastním osobním autem, volí delší objízdnou trasu. Pokud selže i ta, trpělivě cestu napřed prohrne traktorem nebo sází na pěší variantu.

Nad několikadenním výpadkem proudu mavné rukou, v ten čas s osmilétým synem hrál místo koukání na televizi karty. Seděli u kamen na dřevo (ta teď moc nevyhasínají) a svítili si lampičkou na baterky. „Když už na syna bylo tmy příliš, odvezl jsem ho dolů do vsi k babičce,“ směje se Lukáš Drška.

Posilovna zdarma

S Plavy sousedí Velké Hamry, malé město s necelými třemi tisícovkami obyvatel. Jeho část, kde je škola a nádraží, je zasazena v kopci. A právě tam vede i jedna cesta, prudce na ni zatáčí hlavní silnice. Pak následuje nenápadná postranní ulice s párem domy. Dostat se k jednomu ze zvonků výžaduje přelézt půlmetrovou hromadu sněhu, která před okamžikem sjela za silného rachotu ze střechy... Nikdo před domem nestál!

„Poprvé po třech týdnech jsem dnes nemusela několikrát za den odklízet napadaný sníh. To je fajn, ale na druhou stranu, my i vydatné sněžení bereme jako běžnou součást života... Přestože si někdy zanadáváme,“ říká s úsměvem vitální Alena Kačánová.

V minulých dnech úderem osmé ranní oblékala nepromokavou bundu a boty opatřené speciálními nesmeky, aby odklidila část sněhového nášupu kolem svého i dceřina domu. Bez frézy, která patří do povinné rodinné zimní výbavy čtrnáct let, by se neobešla. I s ní jí akce trvala vždy téměř čtyři hodiny. „Děti jsou v práci, nemůžu to nechat, až se vrátí, pak by

vrstvy sněhu už nikdo nezdolal... Někdo za posilovnu platí, já ji mám zdarma,“ vtipkuje šestašedesátnáctiletá paní, již to mnohdy nedalo a proházela i kus obecní komunikace. K hlavní silnici je to přece jen pár desítek metrů a obecní pluhy sem míří pouze obden.

Na vytízenost silničářů před párem doplatila Alenina dcera. Najela na nešikovně nahrnutou hromadu a na zmrzlé vršku zůstala brzy ráno uvězněná; ihned zafungovala sousedská výpomoc, vůz byl během páru minut osvobozen. „Naštěstí stačila malá urgence a technické služby do hodiny povolaly pluh, aby náhrn odstranil,“ chválí pružnost služeb seniorka. Jejediné, co ji mrzí, je, že spousta obyvatel spoléhá na úklid „od města“ a odmítá vzít lopatu do ruky. Lidé jsou soběctejší než v dobách jejího mládí. „Musela jsem se smát, když si kamarádka ze Stráže pod Ralskem stěžovala, že loni musela sníh odházet čtyřikrát. Já na to: čtyřikrát denně? A ona: ne, za rok!“ kroutí hlavou seniorka a dodává, že zásobování a služby ve Velkých Hamrech jsou i v největších krizích bezproblémové. Výjimkou byly zmíněné třídenní výpadky proudů...

Na takové situace je většina domácností připravena; topí se dřevem, uhlím, někdo má plynový vařič. „Dcera na něm uvařila večeři v garáži, kde jsme se sesíli u svíček, což bylo vlastně příjemně romantické,“ nevidí Alena Kačánová v ničem tráble. Teenageři nadšení z večera bez televize a připojení na internet nedíleli. Mobily si běželi nabít do nedaleké benzinky, která proud měla. Ne na každého se ale dostalo...

„Díky tomu výpadku jsme si po čase všichni pěkně popovídali,“ tvrdí žena, která na horách žije celý život a nedovede si představit, že by to mohlo být jinak. I přes nepohodlí a dřinu, jež se s tuhou a zhusťou prosněženou zimou pojí.

Benefity horalů jsou namnoze nezanedbatelné; výhledy z oken v alpském stylu, sjezdovky i běžecká magistrála pod bílou přírodní peřinou za humny, psychická a fyzická odolnost, dobré zdraví a hlavně přátelská atmosféra v jejich komunitě. Pro ně je často kalamitu nikoli stále padající sníh, nýbrž přesun do rovin... □

pokorna@instinkt-online.cz

INZERCE

**NOVÝ
DOBRY SIRUP
ZAHŘEJE
I OSVĚŽÍ**

**Jedinečné spojení
bezinky a švestky**

DOBRA VODA

Dobry Sirup

NOVÝ

DOBRY STUDENÝ I HORKY